

ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ВІДПОВІДНО ДО КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Описуючи нинішні реалії та успішну сучасну людину неможливо не використати фразу Н. Ротшильда: «Whoever owns the information owns the world» (Хто володіє інформацією, той володіє світом). Це дійсно так. Усе, що ми отримуємо з довколишнього світу та «влволюємо» завдяки органам чуттів – це інформація. Проте, вона осідатиме пасивним багажем у нашому мозку, якщо не опрацювати її відповідним чином, для того, щоб використати для прийняття рішень чи вирішення нагальних проблем. Отже, щоб інформація стала тим самим засобом, який дозволить підкорити собі обставини і досягнути успіху її необхідно опрацювати. Тобто необхідно виконати певну інформаційну діяльність. У чому ж полягає зміст цього феномена? Наведемо кілька його дефініцій.

1. Інформаційна діяльність – це сукупність дій, спрямованих на задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави [1, с. 10].

2. Інформаційна діяльність – це процеси активної взаємодії суб'єктів інформаційних відносин з інформацією, представленою у будь-якому вигляді, під час якого суб'єкт задовольняє свої інформаційні потреби [4].

Таким чином, інформаційна діяльність передбачає здатність особистості виконувати різноманітні операції з інформацією поданою у різній формі: отримувати, аналізувати, класифікувати і систематизувувати, змінювати та уніфікувати форму подання, використовувати для прийняття рішень і розв'язання проблем, організувати зберігання і передавання, знищувати. Проте сьогодні, коли згідно теорії про еволюційні етапи розвитку суспільства Е. Тоффлера, Україна разом з усією світовою спільнотою увійшла в інформаційно-комп'ютерну еру, основою якої є власна особлива технологічна система, пов'язана з інформацією [3, с. 8].

Варто зазначити, що процес інформатизації не оминув також і освіту, та початкову її ланку зокрема. Завдяки різноманітності програмних та технічних засобів педагоги можуть використовувати ІКТ для організації та проведення як уроків, так і позаурочної та позакласної роботи, а також – для організаційно-методичної роботи. Серед найбільш поширених форм використання ІКТ можна виділити такі:

1) пошук матеріалів для підготовки до занять і створення дидактичних та методичних матеріалів в Інтернеті;

2) використання можливостей глобальної комп'ютерної мережі для організації та проведення навчання, як дистанційного, так і стаціонарного;

3) створення роздаткових дидактичних матеріалів (із використанням текстових, графічних, табличних редакторів тощо. Причому з цією метою можна використовувати як інсталювані на стаціонарний ПК програми, так і розміщені в Інтернеті);

4) створення демонстраційних мультимедійних матеріалів (засобами майстрів презентацій, відеоредакторів тощо, як інсталюваних на стаціонарний ПК програми, так і розміщених у Інтернеті);

5) використання навчальних відеоресурсів розміщених у Інтернеті;

6) створення навчальних тестів (із використанням, як інсталюваних на стаціонарний ПК програм-тестових редакторів, так і розміщених у Інтернеті);

7) використання дидактичних комп'ютерних ігор та їх комплексів (при цьому вчителі можуть використовувати як уже готові програми, так і створювати свої власні);

8) використання комп'ютерних програм для формування бази ЗУН, передбачених навчальною програмою;

9) використання можливостей Інтернету для роботи із батьками (програми-месенджери, сайт або блог класу чи школи);

10) виготовлення та оформлення методичних матеріалів (із використанням текстових, графічних, табличних, відео- та аудіо- редакторів, програм-мультимедійних редакторів тощо. Причому з цією метою можна використовувати як інсталювані на стаціонарний ПК програми, так і розміщені в Інтернеті);

11) підвищення кваліфікації і самоосвіта (участь у відеоконференціях, вебінарах тощо; дистанційна освіта; спілкування з колегами для обміну досвідом, спільної освітньої роботи).

Практична реалізація із наведених вище форм вимагає від учителя-класовода виконання певної інформаційної діяльності. Вона визначається, у першу чергу, такими чинниками як:

1) цільова група;

2) сучасні освітні стандарти і концепції для початкової школи. Коротко зупинимось на кожному з них.

1. Так, цільовою групою є діти віком від 6 до 10 (11) років. Таким чином до необхідних професійних ЗУН потрібно віднести:

1) знання особливостей психофізіологічного розвитку сучасних молодших школярів, так званого «покоління Z»;

2) знання норм роботи із засобами ІКТ відповідно до віку дитини та вимоги до організації робочих місць та приміщень у цілому, в яких проводяться заняття із використанням ІКТ;

3) вимоги до змісту та оформлення початкових матеріалів, створених або відтворених засобами ІКТ, які використовуються у освітньому процесі початкової школи;

4) знання програмно-технічних засобів ІКТ, які використовуються у освітньому процесі початкової школи, та уміння їх використовувати;

5) знання із методики навчання інформатики в початковій школі та уміння їх використовувати на практиці.

2. Розвиваючи власні ЗУН інформаційної діяльності учитель повинен керуватися чинною навчальною програмою з інформатики для 2–4 класів, методичними рекомендаціями до організації освітнього процесу у молодших класах, а також – враховувати основні концептуальні положення Нової української школи (НУШ). Таким чином, учитель повинен:

6) уміти аналізувати та відбирати інформаційні ресурси, а також методи, форми і засоби їх використання в освітньому процесі;

7) уміти працювати з програмно-технічними засобами ІКТ (ПК, принтер, сканер, програмами-браузерами, графічними, текстовими редакторами, середовищами програмування тощо), передбаченими для освоєння школярами навчальною програмою, а також тими, які необхідні для організації та реалізації освітньої діяльності в початковій школі;

8) володіти навичками використовувати власні навички інформаційної діяльності для формування базових компетентностей, передбачених концепцією НУШ (спілкування державною (і рідною (у разі відмінності)) мовами; основних компетентностей у природничих науках і технологіях; уміння учитися впродовж усього життя; інформаційно-цифрової; спілкування іноземними мовами; математичної; ініціативності та підприємливості; соціальної та громадянської; обізнаності та самовираження у сфері культури; екологічної грамотності і здорового життя) [2, с. 10–11].

Підсумовуючи все вище наведене, варто також зазначити, що хоча сьогодні основними засобами інформаційної діяльності стали ІКТ, учителям не варто забувати про величезний освітній потенціал традиційних джерел інформації (книжок, журналів, газет тощо) і, звичайно, – живого, міжособистісного спілкування. Тому уміння опрацьовувати інформацію використовуючи «неінформатичні» методи та засоби і сьогодні залишаються актуальними.

Список використаних джерел

1. Біловус Л. І. Управління та організація діяльності інформаційних установ (за фаховим спрямуванням): навчальний посібник. Тернопіль, 2010. 414 с.
2. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи: документ / Гриневич Л. та ін. 2016. 40 с. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 27.11.2019).
3. Формирование информационно-культурной личности в библиотеках и образовательных учреждениях: учебн. пособ. / Гендина Н. И., Колкова Н. И., Скипор И. Л., Стародубова Г. А. Москва : Школьная библиотека, 2002. 28 с.
4. Цветкова О. М., Дмитракова О. О. Оптимізація засобів автоматизації інформаційної діяльності підприємства. *Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві*. 2014. Вип. 5. С. 126–132.